

Åbo Acad. Sfre Låro. Sal/f. m. den 15. Junii 1757.

Några Anmärkingar

Om våra Suru- och

Brän- Stogars

Ommare wård,

Tagne af Deras Ålder /

Med Wederbörandes Tillstånd /

Under

Oeconom. PROFESSORENS, Kongl. Swenska Wets-
tenskaps Academiens och Uptala Wetensk. Societ.

LEDNINGS /

Samt

Nu warande *RECT. MAGN.*

Dr. PEHR KALMS

Inseende,

Utgifne af

INGEVALD NORDLING,

Söder - Sinne.

Åbo Acad. Sfre Låro. Sal/f. m. den 15. Junii 1757.

ÅBO, Emest hos Directören och Kongl. Botik. i Stor- Södr
stendömet Finland, JACOB MERCKELL.

[Handwritten signature]

Probsten och Kyrkjoherden öfwer Nagu och
Nöthö Församlingar/
Sögårewördige och Söglårde

Herr **ABRAH. MIÖDH.**

Kyrkjoherden wid Församl. i Halliko och Angelniemi /
Wälårewördige och Söglårde

Herr **ERIC WIDENIUS.**

Lectoren wid Cathedrals Scholan i Åbo,
Wälådle och Söglårde

Herr **HERMAN ROSS.**

Mine Gunstige Gynnare.

De stora och bevrifliga wälgiärningar mine Herrar
mig redan i flera år gunstigt erte behagat / hafwa
förorsakat / at jag / såsom et wördsamt wedernåle af
mit tacksamma sinne / wågat uti ödmjukhet opoffra Es
der detta omogna Academiska Arbete / i full förtrö-
stan / at mitt djerfwa företagande ej ogunstigt ovrages.
I öfrigit skall jag ständigt anropa Allmachten / det tack-
res Den wälssigna Eder och Edra Förmåna Anhördige
med all andelig och lekamtig sålhet; Framhårdar

Mine Gunstige Herrars

Ödmjukaste tjänare,

INGEVALD NORDLING.

à MONSIEUR

ARVID PAULIN,

Capitaine du Regiment Royal Deux ponts au service de Sa Majeste tres Crethienne.

Mon très Gracieux COUSIN.

C'est avec une extreme joiie que je trouve l' occasion de vous temoigner en public la profonde vénération & le respect que je vous dois. Les marques innombrables de bonté, que j'ai reçues de Monsieur Votre Pere, joint aux graces dont Monsieur Votre frere a daigné m' honorer ne me font nullement douter que Vous n'ayès les mêmes pensées en vers moi, quoique Votre absence m'ait privé de tous les avantages que la presence d'un fauteur & bienfaiteur auroit pu procurer à une personne qui se trouve dans quèque besoin. Recevez donc d' un oeil gracieux je vous en supplie ce petit ouvrage academique que j' ai l' honneur de vous offrir. Les prieres continuelles que je fais au ciel pour votre prosperité & bonheur ne discontinuerant jamais de la part de celui qui a l' honneur d' être avec beaucoup d' estime

MONSIEUR & très cher COUSIN

Votre très humble & très obèissant
Serviteur,

INGEVALD NORDLING.

Vice Past. wid Halliko och Angelmiemi Församlingar.
Waldrewörbice och Söglärde

Herr **ABRAH. PAULIN,**
Min Gunstige Herr COUSIN.

Efter långlig trängtan är omsider den dag orrunnen/
på hwilken mig gifwes tillfälle för allmänheten bes-
prisa en obeskriwelig ynnest/som mig alt ifrå min spä-
da ungdom är bewiist. I hafwen/ min gunstige Herr
Cousin, genom den Allwisas styrsel/ rörd af kärlek och
medlidande/ då idel elände mig förestod/ och all men-
niskelig hjely war mig beröswad/ ovtagit mig blåte
och bar/ ej bättre än af allmänna wägen/ som en Fa-
der dragit försorg för mig til närwarande stand/ at
mig hwarcken föda/ kläder/ eller annat/ som kün-
de befordra så min ewiga som timmeliga wälfärd/
hos Eder trutit. Eder är jag altså endast/ näst Gud/
all wördnad och tacksamhet skuldig för min op- och
förfkomst. Hwad skulle jag wäl nu emot sådana mer
än stora wälgjörningar framte? sannerligen såsom jag al-
tid warit dem owärdig/ så är jag ock oförmögen dem
at astjena. Detta ringa snille prof/ som Eder nu med
all wördnad tillskriwes/ är ock genom Edert bidra-
gande i dagsliuget utgångit. Jag styr altså endast med
wäqna och ouvhörliga suckar til den store Guden/ Han
wärdes bekröna Eder med allsköns wälsignelse/ sit He-
liga Namn til ähra/ Guds Församling til opbyggelse/
Eder kära Anhörige til hugnad och den til beskydd/
som til sin graf achtrar för en heder så nämnas

Min Gunstige Herr COUSINS

Edmunkaste tjenare,

INGEVALD NORDLING.

Coopværdy Capitainen och Reddaren
Ädel och Högwäladtad

Herr **NILS CLAESSON,**

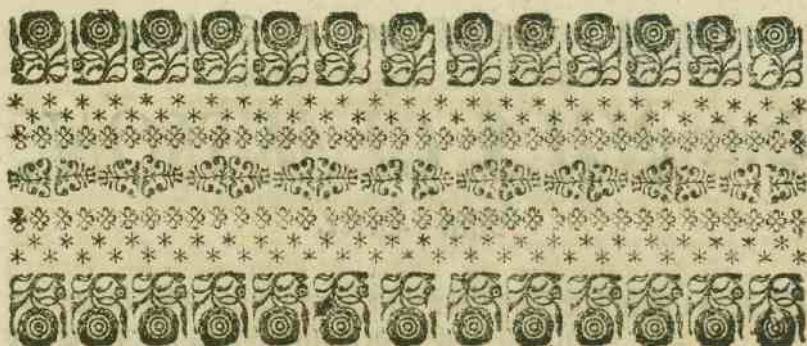
Min Herre.

En ganska kort tid har jag ännu haft den äran/ at
wistas i Min Herres hederwärda hus; men langt
mera godt har jag ätnjutit/ än min illa skurna fiäder
förmår och wägar affskildra. At förtiga alt annat/
äro mig ock ansötrödde 2:ne Edra af Himmelen skänks
ta dyraste skatter. Kunde jag, under det jag söker ef-
ter högsta förmågo leda dem på Dygdens och Bet-
tenskapernas bahn/ ädaga lägga något/ som hälst til
någon liten del skulle swara mot de wälgiärningar jag
af Herr Capitain ämnatit/ ansågo jag det för ingen rin-
ga winning. Tillåt dock ännu/ Min Herre/ denna Eder
Gunst derigenom emot mig förökas/ at detta ringa Papp-
pers fram/ hwilket jag i ödmjukhet/ såsom en ren Dolt
af mit wördnads fulla sinne Eder upoffrar/ blifwer
med gunstiga ögon ansedt: jag skall deremot aldrig up-
höra/ at med trädna böner hos Högden anhålla om
Eder och Eder hederwärda omwärdnads altid grön-
skande sällhet/ som jag ock med oafslätelig Högacht-
ning framleswer

Min Herres

ödmjuchte tjenare,

INGEVALD NORDLING.

Et Samhälles och et lands välfärd grundar sig på en god hushållning, är en redan så klar sak, at derom nu mer ingen lärer twifla; lyckeligit är endast det land, hwarest den efter högsta förmågo idkas. Det stora värde, som wi äro skyldige sätta på den samma, och de stora förmåner, som af des rätta bruk hela landet tillflyta, har bewekt mig, efter den ringa insigt jag deri äger, något om en enda gren deras orda, ånskönt jag ser mig aldeles oförmögen, at utföra det, som sig borde. Ibland andra förmåner, som den allwise Skaparen til stort öfverflöd har wälsignat vårt Fädernesland med, är ej stogen den minsta. At widlöftige företaga mig bewisandet af des stora nytta och nödwändiga ans, håller jag för så mycket onödigare, som den redan tillräckeligen är utförd af åtskilliga Wätra och Lärda Swea Män, ja Rikets yppersta Tjalar, hwilka ägt deri långt djupare insigt, än jag någonsin ser mig stickelig hinna til; det skulle ock synas wara aldeles djerst och obetänksamt, at jag, sedan så många Högga Män lagt handen här

wid,

wid, drifvar mig det ringaste hårom framdraga. Men som vår Höga Öfverhet nådigt lemnat hwar undersåte frihet, at underdånigst framsöra, hroad han sunne til Fäderneslandets wälfärd ländande, så wil ock jag min undersåteliga plikt likmäßigt biuda til, så mycket hos mig står, af några egna gjorda rön wisa, huru angelägna och ömma wi böra wara om skogen, och ej så wärdslöst, ja på wilt sätt fiendteligen handtera den, som beklageligen på somliga ställen hårtills skedt. Man ser redan på mer än många ställen skogen aldeles ruinerad, der han likwäl för några år tillbaka sants så ymnig, at den aldrig tycktes kunna utödas, hwilken skadeliga och obetänksamma inbillning om skogens outödelighet, har ock så starkt inrymt sig hos flesta delen, at de på intet sätt kunna tagas derifrån, utan hålla de före, at skogen lika snart upwäxer, som den utödes, man må hugga, swedia och bränna så mycket man finner. Men at en slik sats aldrig kan bewisas eller hafwa bestånd, och at det är en onckelig sak, at skogen fordrar en öm wård och skötsel, så framt man wil inhämta des dyrbara affkastning, skal, utom det, som redan af de åtskillige genom trycket utkomne skrifter är bewist, äfwen tydeligen kunna slutas, enär man af följande Rön tydeligen ser, huru många år löpa förbi, innan någon skog tienlig til timber m. m. hinnet upwäxa, och at skogen ej så hastigt uprinner som swampar.

Som sällan något arbete fins, det icke hafwer sina talslare, så har ock jag länge för detta uträknat, hroad omdöme detta omogna Academiska försök är underkastat hos egenlyttiga hushållare; men som slike ej alltid bry sig om, at gagna sitt Fädernesland, utan ofta fylla sin egen pung, samt med Rikets största skada; ty har mitt systemål härmed aldrig varit at behaga dem. Jag utber mig endast, at de om

fritt Fädernesland ömsintu Läsare gunstigt wela öfwerstyla de
 fel, som dels emot min willia, dels af brist på bättre insikt,
 torde sig insmyga i detta arbete. När man af följande Rön
 ser, at en nederhuggen skog fordrar så många år, innan den
 kan nyttias til skeppsbyggeti, planckor, mastar, bleckar och
 bräder, som äro de waror, hwilka uelänningen til sin handels
 befordran af oss tager, så är lätt at sluta, at om skogen ej
 ömt medfäres, utan landemannen får fritt och wårdslöst hand-
 tera den framgent, måste den nödwändigte en gång ändas,
 och Riket således stadna wid den stora skada, som skogens
 wårdslösa ans med sig förer. Hushållningen med skogen män-
 genståds, både i Skåregården och annorstädes, ser så ut, som
 de nog obetänkt omginge med en så dyr skatt. Så lång som
 vinteren är gör mängen ingen ting annat, än säller ned så
 mycken skog han någonsin hinne, och så snart isen går bort,
 användes hela Sommaren med dess bortförande. Osta sker,
 at den, som tycker sig äga mer skog, än han sielf i sin
 lifstid tror sig kunna hinna med at bortföra, säller en del
 deraf bort åt dem, som mindre äga. Wil man hafwa någon
 landbonde, at emottaga hemman, måste man ej sällan nöd-
 wändigte lemna honom tilstånd, at nog fritt hugga på sko-
 gen. Skadan som således mångenståds skebt är ej dermed nog, at
 skogen, som sagt är, blifwer utödd, utan dertil kommer den be-
 klageliga påföljd, at under det skogen så hårdt handteras, må-
 ste åkern sakna sin tilbörliga stöfvel; ty at i siösofnar hinna
 med Wedhygge, fiske och åkerstöfvel, är ej gårdna möjligit,
 hållt det är en afgjord sak, at åkern fordrar både tid och mö-
 da, om den skal bära frukt. Swad är wäl orsaken, at Skåre-
 mannen mångenståds måste måst köpa all den spannemål han
 behöfwer, då likwilt många af dem äga så uträckelig åker
 som Landemannen up i landet? jag för min del kan ej finna

någon annan än åkerens wanskötsel, som aldrig kan wän-
ta någon förbättring, utan blir snarare ärligen wärre och
wärrer, så länge des skötsel blir så eftersatt, då all iswer
fallit på flogon.

Mången Privat Person har eck fått hafwa nog treg kän-
ning häraf, ty sedan bonden utödt Skogen och emedertid lå-
tit åkeren ligga wanhäfsdad, har han lemnat den åt ågaren öde
och umärglad.

Deße äro nu de ringa anmärkningar wid flogens färdä
medfart på samtliga ställen, jag wclat framföra. Ut widlöstigare
derom handla förbjuder mig, så wäl min ringa insigt, som fat-
tiga wilkor: har jag härigenom kunnat gifwa någon annan
som äger större lius och mera förmåga tillfälle at widlöst-
igare utföra detta, skal jag räknä mig wunnit mycket. Sa-
ken är sannerligen af wärde och behöfwer snarligen hjelp,
annars så wi i framtiden sucka öfwer skadan, då den ej står
til at hjelpas.

Fölsande Rön på några af de Träslogs ålder, som wi
til uelänningen afienna, har jag gjordt förleiden wiater under
mitt wiflande uti Nagu sockn: här kunde och borde än mycket til-
läggas; men min tid och wilkor tillåta ej sådant: jag lemnar
det åt andra.

Rön wid Fururs ålder.

S En flock af 18. alnars och 15. tums längd, hade i stor-
ändan 85. Casningar; diametern der 15 $\frac{1}{2}$. tum, hwar-
af kårnan gjorde 8 $\frac{1}{2}$. tum; smalare ändan hade 54.
Casningar, diametern 9 $\frac{1}{2}$. tum; wäxt i Sandmylla.

En af 15. alns längd hade i storändan 87. Casf. diam.
der 9. tum, hwaraf kårn. gjorde 4 $\frac{1}{2}$. tum. Smalare änd. ha-
de 65. Casf. diam. 5 $\frac{1}{2}$. tum; wäxt på bärq.

En af 12. alns längd, hade i storänd. 87. Casf. diam.

der 15. tum; smalare änd. hade 57. Sast. diam. $10 \frac{1}{4}$. tum; värt i sandmylla.

En af 15. alns längd, hade i storänd. 89. Sast. diam. der 12. tum, hwaras kärn. gjorde 6. tum; smalare änd. hade 65. Sast. diam. $7 \frac{1}{4}$. tum; värt på berg.

En af 16. alns längd, hade i storänd. 91. Sast. diam. der 12. tum, hwaras kärn. gjorde 7. tum. smalare änd. hade 54. Sast. diam. $6 \frac{1}{2}$. tum, hwaras kärn. gjorde $4 \frac{1}{4}$. tum; värt på berg.

En af 16. alns och 18. tum's längd hade i storänd. 100. Sast. diam. 13. tum, hwaras kärn. gjorde $8 \frac{1}{4}$ tum; smalare änd. hade 57. Sast. diam. $8 \frac{1}{4}$. tum. hwaras kärn. gjorde 4. tum.

En af 11 $\frac{1}{2}$. alns längd, hade wid storänd. 100. Sast. diam. der 16. tum, hwaras kärn. gjorde $8 \frac{3}{4}$. tum, smalare ändan hade 69. Sast. diam. $9 \frac{1}{4}$. tum, hwaras kärn. gjorde $4 \frac{3}{4}$ tum.

En af 12. alns och 16. tum's längd. hade i storänd. 101. Sast. diam. der 11 $\frac{1}{4}$. tum, smalare änd. hade 75. Sast. diam. $8 \frac{1}{2}$. tum, hwaras kärn. gjorde $4 \frac{1}{4}$. tum; värt i sandmylla.

En af 8. alns längd hade i storänd. 101. Sast. diam. der 28. tum; smalare ändan hade 91. Sast. diam. 18. tum, hwaras kärn. gjorde 12. tum; värt i sandmylla.

En af 12 alns längd hade 109. Sast. i storänd. diam. 14. tum; smalare ändan hade 88. Sast. diam. 10. tum, värt i sandmylla.

En af 13. alns längd, hade i storänd. 109. Sast. diam. 14. tum, hwaras kärn. gjorde $8 \frac{1}{2}$ tum; smalare änd. hade 84. Sast. diam. $8 \frac{1}{2}$ tum hwaras kärn. gjorde 6. tum.

En af 20. alns och 18. tum's längd, hade i storänd. 109. Sast. diam. 21. tum, hwaras kärn. gjorde 14. tum; smalare änd. hade 68. Sast. diam. $13 \frac{1}{2}$. tum, hwaras kärn. gjorde 8. tum; värt i sandig jord.

En af 15. alns längd, hade i storänd. 111. Sast. diam. 14 $\frac{1}{2}$ tum; smalare änd. hade 83. Sast. diam. $9 \frac{1}{2}$ tum; värt i Sandmylla.

En af 10. alns längd, hade i storänd. 112. Sast. diam. 13 $\frac{1}{2}$. tum, hwaras kärn. gjorde 9. tum; smalare änd. hade 90. Sast. diam 10. tum, hwaras kärn. gjorde 6 $\frac{1}{2}$. tum.

En Tall af 20. alns längd hade i storänd. 127. Sast. diam. 19. tum, hwaras kärn. gjorde 14. tum; wårt i stria lasten wid en berghest.

En stock af 10. alns längd, hade i storänd. 130. Sast. diam. 14 $\frac{1}{2}$ tum, hwaras kärn. gjorde 11. tum; smalare ändan hade 110. Sast. diam, 8 $\frac{3}{4}$. tum; hwaras kärn. gjorde 7 $\frac{1}{2}$. tum; wårt på berg.

En Tall af 9. alns längd hade 132. Sast. diam. 15. tum, hwaras kärn. gjorde 8. tum; wårt på berg.

En stock af 10. alns längd, hade i storänd. 135. Sast. diam. 19 $\frac{1}{2}$. tum. hwaras kärn. gjorde 15. tum; smalare änd. hade 76. Sast. diam. 9 $\frac{1}{2}$. tum.

En af 10. alns längd, hade i storänd. 138. Sast. diam. 12. tum, hwaras kärn. gjorde 9. tum; smalare ändan hade 120. Sast. diam. 8 $\frac{1}{2}$ tum, hwaras kärn. gjorde 6 $\frac{1}{2}$. tum; wårt på berg.

En Tall af 7. alns längd hade 145. Sast. diam. 12. $\frac{1}{2}$ tum, hwaras kärn. gjorde 8. tum; wårt på berg.

En stock af 9. alns längd hade i storänd. 150. Sast. diam. 12 $\frac{1}{2}$. tum, hwaras kärn. gjorde 8. tum; smalare ändan hade 119. Sast. diam. 8 $\frac{1}{2}$. tum hwaras kärn gjorde 6 $\frac{1}{2}$. tum; wårt på berg.

En Tall af 10. alns längd hade 157. Sast. diam. 16 $\frac{1}{2}$ tum, hwaras kärn. gjorde 10. tum; wårt på berg.

En stock af 11. alns och 17. tums längd hade i storänd. 173. Sast. diam. 1. alm; smalare änd. hade 149. Sast. diam. 16 $\frac{1}{2}$ tum, hwaras kärn gjorde 13 $\frac{1}{2}$ tum. wårt i leraktig jord.

En Tall af 10. alns längd hade 190. Sast. diam. 19. tum, hwaras kärn. gjorde 15. tum; wårt på berg.

En stock af 13. alns längd, hade i storänd. 240. Sast. diam. 28. tum; smalare änd. hade 147. Sast. diam. 18. tum; wårt i Lingonfiärr.

Rön wid Granars ålder.

En gran af 15. alns längd, hade i storänd. 52. Caster. diam. 15. tum; smalare änd. hade 36. Caster. diam. $8\frac{1}{2}$. tum.

En af 15. alns längd, hade i storänd 66. Caster. diam. $12\frac{1}{2}$. tum; smalare änd. hade 36. Caster. diam. $7\frac{1}{2}$. tum.

En af 18. alns längd, hade i storänd. 66. Caster. diam. $14\frac{1}{2}$. tum; smalare änd. hade 34. Caster. diam. $7\frac{3}{4}$. tum.

En af 15. alns längd hade i storänd, 72. Caster. diam. 14. tum, hwaraf kärn. gjorde 11. tum; smalare änd. hade 42. Caster. diam. 8. tum; deßa 4. växte på et ställe i sandmylla.

En af 27 alns längd hade i storänd. 125. Caster. diam. 20. tum; hwaraf kärn. gjorde 16. tum; smalare änd. hade 20. Caster. diam. $1\frac{3}{4}$ tum; växte i fria luften wid en bergskell.

En af 21. alns längd, hade i storänd. 133. Caster. diam. $12\frac{3}{4}$. tum. hwaraf kärn. gjorde 11. tum. smalare änd. hade 83. Caster. diam. 7. tum.

En af 24. alns längd, hade i storänd. 173. Caster. diam. $13\frac{3}{4}$. tum; smalare änd. hade 109. Caster. diam. $5\frac{3}{4}$. tum; begge föregående växte i spiklera.

När man, i grund af föregående, besinnar, at hwar Castering på et träd utmärcker et års ålder; så begriper man lätt, at en Tall, som i år upkommer af sitt frö, blir näppelig tienlig til en dugelig timmerslock före än efter etthundra år, och mera, i synnerhet, om man genom flitigt swedjande förut utmånglat jorden. Swad tid skal då icke fordras til et mastred? Wil man nu i framtiden i lika obetänkt ihwer tasa mot skogen, så låta våra nästa efterkommande så, bara takvedsstockar at bygga sig hus af, och intet at skeppa til irlänningen. Kan man derföre nog ofta skriva och påminna om våra arma skogars ömmare wård? Kan man tillsyllest tala på det förderfweliga swedjandet?

G. A. A.

